REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la ADMINISTRAȚIUNE în Brașov și la următórele Birourĭ de anunciurĭ:
In Viena: M. Dukes Nachf. Max. Augenfeld & Emerich Lesner, Heinrich Schalek. Rudolf Mosse. A. Oppelike Nachf. Anton Oppelik. In Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. In Hamburg: Karolyi & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. — Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
RECLAME pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXIII.

„GAZETA“ iese în fiĭcare ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl.
N-riĭ de *Dumínecă* 2 *fl.* pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-riĭ de *Dumínecă* 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-niĭ colectorĭ.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare Târgul Inuluĭ Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. — Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 49. **Brașov, Joi 2 (15) Martie.** **1900.**

Maghiarii și naționalitățile.

III.

După tóte cele espuse în articolii noștri premergĕtorĭ, ni-se impune întrebarea: cum și ca ce mai este privită astădĭ legea de naționalitate dela 1868 de către factorii puterii în acest stat?

Decă vom recapitula tóte asertiunile și enunciațiunile câte s'au făcut în cestiunea naționalităților în dietă, atât de pe băncile deputaților, cât și de pe banca ministerială de 25 de anĭ încóce, de când s'a înființat partida liberală maghiară, ce se află și astădĭ la cârmă, vom ajunge la resultatul, că legea de naționalitate dela 1868 nu mai este considerată din partea maghiară, decât ca o punte de trecere dela situațiunea de fapt a statului poliglot la situațiunea fictivă și forțată a statului național unitar maghiar, creată de politica dominantă a șovinismului violent.

Mai ales dela 1895, când a venit la cârmă guvernul Banffy, s'a accentuat totala părăsire din partea factorilor puterii a principiilor fundamentale depuse în legea dela 1868. Banffy a venit atuncĭ și a declarat în numele guvernului, că va face sĕ se respecteze legea de naționalitate, numai condiționat, întru cât adecă permite caracterul național al statului.

Principiul fundamental al legii dela 1868 cerea, ca dreptul de limbă al naționalităților sĕ fiă scutit față cu privilegiile limbei maghiare, care după acea lege aveau sĕ se estindă numai într'atât, încât se credea a fi de lipsă la conducerea guvernului statului, ca în privința unor afacerĭ sĕ fiă o unitate de limbă în stat.

Prin clausula pusă de Banffy însĕ s'a delăturat orĭ-ce mărginire a acelor privilegii și interesele desvoltării individualității naționalităților s'au lăsat pradă chibzuinței și bunului plac al celor dela putere.

După rĕsturnarea guvernului Banffy și venirea la cârmă a guvernului Szell, s'a proclamat „era nouă“, s'a lansat din partea acestui guvern devisa „lege, drept și dreptate“ și organele lui au lățit credința, că ministeriul Szell se va reîntórce la tradițiunile politicei deakiste, care a dat nascere și legii de naționalitate dela 1868.

Ministru-președinte Szell însĕ în enunciațiunile, ce le-a făcut de un an încóce privitor la politica guvernului față cu naționalitățile, a evitat constant, de a-se pronunța asupra aplicării legii de naționalitate, așa că numai din declarațiunile sale făcute anul acesta în dietă ne-am putut convinge, că direcțiunea sa politică este de fapt diametral opusă principiului fundamental al legii de naționalitate.

In programul sĕu Szell a pus înainte, ca scop capital ce-l urmăresce, construirea statului unitar național maghiar, care eschide total validitarea principiului depus în legea de naționalitate.

Avĕnd în vedere falnica devisă cu care s'a întrodus actualul ministu-președinte, s'ar fi putut nasce credința, că Szell póte sĕ-șĭ aibă reservele sale în proclamarea ideii statului național, cu care a trebuit sĕ debuteze și pentru a mulcomi curentul șovinist maghiar, și că decĭ totușĭ, ca unul, care șĭ-a înscris pe drapel legalitatea și dreptatea față cu toțĭ, nu va merge așa departe ca Banffy, ignorând cu totul spiritul legii de naționalitate.

Cele ce le-a spus însĕ Szell în apĕrarea procederii sale față cu anumite casurĭ, carĭ pretindeau o dréptă și echitabilă resolvare în sensul legii de naționalitate, au dovedit în mod neîndoios, că se conduce de aceleașĭ vederĭ ilegale și despotice față cu desvoltarea individualității naționale a popórelor nemaghiare, ca și antecesorul sĕu.

Casurile le cunóscem și nu mai e nevoie de a-le enumera aicĭ. Atitudinea ministrului președinte în tóte aceste casurĭ, unde se trata de recunóscerea, pe basa legii, a dreptului de limbă al naționalităților, ne lămuresce clar și neîndoios, că d-l Szell, necum sĕ țină sémă de caracterul poliglot al statului, lucréză în favorul nisuințelor utopice, carĭ în ce privesce naționalitățile au rupt'o cu politica, ce și-a aflat espresiune în legea de naționalitate și au adoptat politica maghiarismului violent, care nu cunósce nicĭ un fel de compromis și consideră legea de naționalitate numai ca o piedecă, — politică nefastă despre care ḑicea Mocsary, că nu scie până unde va merge.

Autonomia catolică. Cetim în foile unguresci: Sĕ scie, că contele *Iuliu Szapary*, ca președinte al comisiunei de 27, s'a adresat primatelui cardinal și ministrului de culte cu rugarea, de-a fixa modalitățile, după carĭ sunt aplecațĭ a veni în atingere cu comisiunea congresului. In privința acésta conferența episcopilor a decis, că-șĭ va desfășura punctul sĕu de vedere într'un memoriu. Ministrul *Wlassics* însĕ a rĕspuns contelui Szapary, că e gata a întra în discusiune cu comisiunea și cu delegații colegiului episcopilor. Din partea ministeriului de culte au și fost designațĭ 6 membri, pe lângă carĭ va mai funcționa și un delegat al ministeriului de justiție.

Obstrucțiunea banffyștilor. Alaltăerĭ s'a început în dieta unguréscă desbaterea asupra budgetului ministeriului de agricultură. Cu ocasia acésta s'a vĕḑut, că fracțiunea lui Banffy șĭ-a pus de gând sĕ prelungéscă desbaterile prin discursurĭ lungĭ și numeróse. Până acum s'au inscris ca vorbitorĭ 8 deputațĭ banffyștĭ, carĭ toțĭ vor vorbi în contra lui Daranyi. Foile, carĭ combat acțiunea fostului ministru-președinte mărturisesc, că lupta acésta are de scop zădărnicirea disolvării parlamentului și a prescrierei nouĕlor alegerĭ dietale. Guvernul lui Szell însĕ nu póte privi nicĭ el pasiv campania acésta banffystă, și pentru a-i paralisa efectul, șĭ-a propus sĕ prelungéscă ședințele. In privința acésta semioficiósa „Bud. Tud.“ publică deja un comunicat, în care se ḑice: Deóre-ce desbaterea budgetară, care se continuă deja dela începutul lui Februarie, începe a lua proporții tot mai marĭ, așa că budgetul nu s'ar puté vota până la Pascĭ, în cercurile normative este generală dorința, ca ședințele sĕ se încépă de aicĭ înainte punct la óra 10. In ḑilele proxime guvernul va propune, ca ședințele sĕ se prelungéscă de-o-camdată ḑilnic până la óra 3 d. a.

Banffy și Szell. „*Magyarorszag*“ publică nisce date de interes despre luptele dintre clica Tisza-Banffy și guvernul Szell. Casina din suburbiul Leopold, al cărei președent este Max *Falk*, arangiază din când în când câte un banchet, la care învită și pe miniștri, care de obiceiŭ se și presintă. Așa s'a întêmplat sub Wekerle și sub Banffy, ér acuma casina voia sĕ învite și pe Col. *Szell* cu colegii lui la banchet. *Falk* a și făcut deja pregătirile pentru banchet, dér la ultima ședință a directoriului casinei s'a ridicat un deputat guvernamental și a ținut o vorbire contra. El ḑise, că casina e *par exelence* un club *liberal*, care nu póte sĕ manifesteze pentru un ministru-președinte și pentru nisce miniștri, în jurul cărora s'au strîns *elementele reacționare.* Casina din suburbiul Leopold, ḑise mai departe deputatul acela, a urmat tot-déuna *direcțiunea liberală.* al cărei *conducĕtor încarnat este* — Desid. *Banffy.*

Propune decĭ sĕ nu fiă invitațĭ miniștri, ér decă acésta s'a făcut, banchetul sĕ nu se țină, căcĭ *nu se vor afla oratorĭ, carĭ sĕ toasteze pentru miniștri.* Vorbirea deputatului respectiv a avut efect, și el a putut sĕ spună mândru amicilor sĕi, că casina nu va arangia banchet.

Faptul în sine e neînsemnat, dér denotă în mod clar dușmănia dintre Banffy și Szell.

FOILETONUL „GAZ. TRANS“.

Bătălia dela Brașov
întêmplată la 17 Iulie 1603.

— Urmare. —

Intr'aceea Moise plécă spre Clușiŭ. Orașul acesta, care după mărimea și posițiunea sa trecea de capitala țĕrii, era bine fortificat și provĕḑut cu o însemnată garnisónă împĕrătéscă. Moise, așeḑĕndu se cu castrele înaintea lui, fără material de asediu, avea puține prospecte de a-'l puté lua cu forța.

Singura lui speranță de a ajunge în posesiunea orașului, se basa pe nemulțămirea cetățenilor cu domnia împĕrătéscă și pe lașitatea lor. La provocarea de a capitula, — orașul în timp de 3 ḑile nu dă nicĭ un rĕspuns, decĭ Moise, în semn de începere a ostilităților, dă foc suburbielor de trei părțĭ. Intimidând prin acésta pe cetățenĭ, orașul capituléză la 4 Iunie. Moise este recunoscut de voevod, garnisóna împĕrătéscă obține eșire liberă și spre siguranță fù escortată de 3000 soldațĭ până la Șimleu.

Redei, care bătù pe Corniș și pe Chendi la Căpjan, setos de a mai raporta vre-o învingere, înaintéză cu óstea spre Ungaria, dér Basta îl atacă și îl bate la satul Seinĭ (Szinér-Váralya) fugărindu-l cu marĭ pierderĭ.

Intr'aceea Moise primesce în sold, drept recompensație pentru acésta pierdere, câte-va companii de haiducĭ împĕrătescĭ, carĭ desertară din castrele lui Basta de frica pedepsei, ce-i aștepta, pentru-că au omorît și jăfuit pe un proprietar bogat cu numele Bornemisza.

Dela Clușiŭ Moise plécă peste Câmpiă, de-a dreptul la Bistriță, unde de-asemenea se afla o mică garnisónă împĕrătéscă. La provocarea de capitulare, orașul nu dă rĕspuns, căcĭ o parte din locuitorĭ, îndemnațĭ de soldații împĕrătescĭ, preferau a se împotrivi asediatorului, care nu dispunea de nicĭ un singur tren. Moise dispune trupele sale pe dealul din sudul orașului și dă ordin sĕ tragă focurĭ din muschete asupra orașului. Astfel au pușcat, precum ne spune un cronicar, toțĭ muschetirii lui Moise din ḑorĭ și până în séră o lungă ḑi de vară 240 de pușcăturĭ înfiorătóre (!) în oraș, fără însĕ de a face cui-va vre-o stricăciune, ér pacînicii locuitorĭ, carĭ deciseră a se apĕra până la cea din urmă picătură de sânge, 'îngroziți de mulțimea ne mai pomenită a pușcăturilor, capituléză sub condițiunĭ favorabile. Garnisóna din acest oraș fù luată în sold de Moise.

Din Bistrița trimite Moise pe Baltasar Chiminea și Sigmund Hatvan ca solĭ la domnul Moldovei Eremie Movilă, ca împărtășindu-i asigurările amiciției și dragostei sale, sĕ-l înduplece a grăbi cât mai tare cu pornirea rĕsboiului intenționat în contra lui Șerban domnul Munteniei.

La 26 Iunie plecă Moise din Bistrița de-adreptul spre Mediaș. Horde tătărescĭ, trimise ca avangardă ajung prădând și jăfuind până în apropierea Sibiiului.

Grosul Tătarilor încă nu mai era de înfrênat, ci sĕ împrăscie prin țéră jăfuind și prădând, ér drept leafă pentra ajutorul prestat mai robesc vre-o 12,000 de țĕranĭ, pe carĭ ii trimit cu o escortă de 3000 de Tătarĭ, împreună cu numĕrósă pradă, în țéra lor.

Abia ajunse Moise la Mediaș și acest oraș, care încă era fortificat, capituléză și i-se închină. Aci petrece Moise mai multe ḑile. In timpul acesta sosesc solĭ dela împĕratul Rudolf, care deoparte silit prin preparativele de resboiŭ, ce le făceau Turcii de a-șĭ concentra întrégă armata disponibilă în Ungaria, ér de altă parte surprins de progresele noului principe, considerând dificultățile ce ar fi de învins în casul când s'ar afla constrîns de a cuprinde din nou Ardealul cu forța, îi face nisce propunerĭ fórte avantagióse și acceptabile. Se întêmplă însĕ că tot în acelașĭ timp se reîntorc și solii, carĭ fusese în Moldova, cu vestea, că Movilă este gata de a întra în Muntenia. Vĕḑĕnd Moise prin acésta pe ultimul sĕu dușman, care putea sĕ păşéscă cu óste în contra lui, periclitat, preferă a respinge propunerile împĕratului, nisuind a ajunge voevod de sine stător fără nicĭ o umbră de supremație. Impĕratul însĕ, care se pregătise la o astfel de refusare din partea lui Moise, se adreséză din nou lui Șerban, rugându-l sĕ încerce din tóte puterile a bate pe Moise, și a-i mântuì țéra Ardealului. Solii împĕratului în acésta misiune au fost comisarii Radibrod din Ragusa și Attilio Vicomercato, împreună c'un

Ţarul la Paris. Din *Petersburg* se telegrafézĕ, că cercurile diriguitóre rusescĭ se ocupă serios cu cestiunea călĕtoriei Ţarului Nicolae II la Paris. Se susţine, că ministrul de esterne contele *Murawiew* ar fi în contra acestei călĕtorii, pe când ministrul de finanţe o doresce. O decisiune definitivă nu s'a luat încă. Décă Ţarul va visita esposiţia, va călĕtori în Francia cu vaporul.

Discursul d-lui Eud. bar. Hormuzachi

rostit în camera imperială la 3 Martie a. c n.

— Fine. —

D-l Wassilko susţine mai departe: „Astfel gospodăresce acéstă societate pentru cultura ţerii, în fruntea căreia stă o persónă cunoscută ca coruptă în Bucovina, al cărei nume nu voesc sĕ-l numesc aicĭ, pe care însĕ d-l vicepres. de sigur o cunósce bine, şi care şi acum, după cum se putea ceti prin diare, este amestecat în o asemenea afacere, istoria dela direcţiunea de propinaţiunĭ din Bucovina". E ceva penibil pentru mine, trebue însĕ acéstă afirmaţiune sĕ o declar de absolut neadevĕrată. (Dep. Wassilko: Ce dicĭ d-ta d-le Stephanowitz la aceste?) Rog a nu mĕ întrerupe. Acéstă persónă cunoscută de coruptă, este cons. guv. c. r. pensionat Eugen bar. Stîrcea, un frate al fostului deputat. (Dep. Wassilko: Care este un bărbat fórte onest. Acésta e adevĕrat.) Rog a nu mĕ întrerupe, Acest bărbat este de mult timp membru al camerei provinciale. (Dep. Wassilko: A fost, el nu este mai mult; a fost scos afară.) Acésta nu este adevĕrat. (Dep. Wassilko: Da, de partidul d-vóstră, de partidul român a fost scos afară.) Mĕ provoc la d-l mareşal al ţĕrii, ca martor. El nu l'a mai fost ales. (Dep. Wassilko: D-Vóstră nu l'a-ţĭ candidat mai mult. L'aţĭ scos din partidul D-Vóstră afară).

Pe acest bărbat, care lung timp a fost membru al camerei provinciale şi membru al camerei imperiale, astădĭ încă este membru al camerei consiliului căilor ferate de stat, pe un bărbat, care în ţéră — acésta o pot susţine cu deplină convingere şi pentru-că am deplină cunoscinţă a ţĕrii şi anume consciinţă mai esactă decât d-l dep. Wassilko — se bucură de multă stimă, pe un bărbat care este un membru binevĕdut al marei proprietăţĭ din Bucovina, îl aduce d l Wassilko în legătură cu istoria propinaţiunei şi crede, că acest domn, al cărui nume am numit, este încurcat în acéstă istoriă. Acum cu ocasia unei rectificărĭ factice nu voesc sĕ molestez înalta casă cu espunerea lungă şi lată a acestui cas, cu tóte că aşĭ fi în drept a face. Insĕ pentru a espune totul scurt, rectific, că cele espuse de d-l Wassilko în afacerea propinaţiunei au fost rectificate prin un comunicat oficial al preş. ţĕrii br. Bourguignon în fóia oficială a Cernăuţului şi întréga istoriă este caracterisată într'acolo (dep. Wassilko: Cetiţĭ comunicatul!) — acesta nu-l am la mână — că în acéstă afacere nu a avut loc nimic incorect. Acésta este declaraţia preşedintelui c. r. al ţĕrii, a presidentului direcţiunii de propinaţiunĭ. (Dep. Wassilko: Acésta nu este adevĕrat, asta nu a declarat preşedintele ţĕrii, ci asta a declarat'o însuşĭ membrul propinaţiunei Eugen Stîrcea. Ilaritate). Faţă cu aceste rectific, că nu d-l br. Stîrcea este preşedintele direcţiunii de propinaţiunĭ, ci că la noi este un oficiu c. r. al cărui preşedinte este d-l preşedinte al ţĕrii. (Dep, Wolf: Scurt, tréba pute! — Dep. Wassilko: Dér încă cum pute! — Ilaritate) In acéstă afacere nu pute de fel.

D-l Wassilko mai susţine: „Noi avem 200,000 Românĭ; aceştia au doue gimnasi". Eu rectific, că aceştĭ 200 000 Românĭ au numai doue gimnasii inferióre şi anume unul în Suceva şi clase paralele la gimnasiul din Cernăuţĭ.

Mai departe d-l Wassilko dice: „Aceştĭ preoţĭ românĭ sunt activĭ în parochiile nóstre. In cea mai mare parte ei nu cunosc limba nóstră, ei nu sunt cu poporul cu care trăesc". (Dep Wassilko: Sigur, căcĭ de alt fel nu ar iscăli proteste în contra poporaţiunei rutene).

Preşedintele: Dér rog, d-le deputat, d-ta nu ai cuvêntul.

Dep. bar. ***Hormuzachi***: Rectific factic, că preoţii românĭ, carĭ sunt activĭ în parochiile rutene, pentru-că cunosc limba ruténă, îşĭ împlinesc deplin datoria lor ca preoţi. Că într'o ţéră românéscă (sgomot) majoritatea preoţimei aparţine naţiunei române, nu este nimic surprindĕtor. Mai departe se dice (cetesce): „Cred, domnilor, a fi espus în destul, în ce mod a voit chiar biserica în Bucovina sĕ o romaniseze". Despre o romanisare a bisericei nu póte fi vorbă într'o ţéră, care a fost românéscă! D-l Wassilko mai dice: „că organul de partid al politicianilor românĭ conservativĭ, a marilor proprietarĭ, apare în aceste colorĭ" — şi a arătat un diar. (Dep. Wassilko: Da, aicĭ îl am). Rog sĕ mi l dai (Dep Wassilko: D-Vóstrĕ puteţĭ sĕ-l cetiţĭ încă odată, dér trebue sĕ mi-l întórceţĭ. — Ilaritate). Sigur. Nicĭ când nu am furat ceva! D-l deputat Wassilko aşa-dér a declarat, „că organul de partid al politicianilor conservativĭ românĭ, al marilor proprietarĭ apare cu următórele colorĭ, (arată diarul) carĭ colorĭ din partea guvernului au fost declarate în şedinţa camerei provinciale de colorĭ ale regatului României şi nu de colorĭ ale naţiunei române".

D-lor, declar sincer, că nu este gustul meu, décă un diar este ornat în acest fel, dér aceste sunt colorile naţionale române, carĭ derivă din anul 1848. Tot aceste colorĭ le aflaţĭ şi în stema Bucovinei, în care asemenea se află colorile roşu, aur şi albastru. (Dep. Wassilko: Numai roşu şi albastru!) Aceste colorĭ le aflăm şi la alte ocasiunĭ, ele au fost admise fără scrupule, tot aceste colorĭ le are şi astădĭ societatea academică „Junimea" din Cernăuţĭ, căreia fără scrupule guvernul ţĕrii i a permis purtarea acestor colorĭ. Aceste colorĭ nu i au fost nimĕnui spin în ochĭ, până când de acéstă cestie nu s'au acăţat alte elemente, carĭ în urma sumuţării fără marginĭ din ţéră au adus întréga afacere în vara din urmă aprópe până la catastrofa, cum a espus'o d-l Wassilko. Eu pot numai regreta, că d-l Wassilko a înşirat şi un astfel de argument. Eu rectific factic, că aceste colorĭ nu sunt colorile unui stat strĕin, ci că ele sunt colorile naţionale ale Românilor, şi trebue ér sĕ regret, că d-l Wassilko s'a lăsat sedus a arunca o astfel de denunciaţiune asupra naţiunei conlocuitóre române din ţéră. (Dep. Wassilko: Nu naţiunea, conducĕtorii sĕi!) Cu aceste închei".

Rĕsboiul din Africa sudică.

Tot se susţin încă scirile, că *Krüger* şi *Steyn* au oferit pace guvernului din Londra sub condiţia, ca Anglia sĕ respecteze *independenţa* republicelor. Drept rĕspuns la acésta, guvernul din Londra ar fi declarat, că nu póte se dea o pace, decât pe lângă condiţia, ca Burii *sĕ se supună* necondiţionat. Asta însémnă atât, că décă Burii nu se vor închina Angliei, ea va continua rĕsboiul până la *anectarea* celor douĕ republice. De altă parte Burii încă vor continua lupta pe viaţă şi mórte. Intr'aceea o telegramă din Bruxella anunţă, că Krüger nu s'ar fi rugat de pace la Londra, dér că la Pretoria s'au adunat consulii puterilor şi au fost rugaţĭ sĕ facă paşĭ la guvernele representate de ei, ca sĕ intervină pentru încetarea vĕrsărilor de sânge.

Că cu câtă resoluţiă şi desperare încep din nou Burii marea luptă pentru apĕrarea libertăţii şi neatêrnării lor, se vede din ciocnirea sângerósă întêmplată la începutul sĕptĕmânei, lângă *Driedfontein*. După lupta dela Ostfontein, care s'a sfîrşit cu ocuparea înălţimilor de către Englesĭ, Roberts cu 50,000 de ostaşĭ a vrut sĕ înainteze mai departe. El însĕ n'a putut ajunge departe, căcĭ pe înălţimile de lângă Driedfontein Burii l'au oprit din nou. Trebue că lupta a durat mult, căcĭ chiar telegramele englese spun, că Burii s'au luptat c'un eroism de admirat şi Roberts n'a putut sĕ-i birue, decât cu preţul a jertfe marĭ. Burii nicĭ n'au fost biruiţĭ în sensul adevĕrat al cuvêntului, ei s'au retras în ordine ocupând alte posiţii, în carĭ aşéptă pe Roberts.

Étă acum scirile mai nouĕ:

Burii şi pacea.

O depeşă a Agenţiei „Reuter" anunţă, că în cercurile bine informate din Londra nu se îndoesc, că guvernul republicei sud africane a făcut propunerea la Londra în favórea păcii, dér *nu se scie în ce chip*. La cercurile oficiale nu se póte afla *nicĭ un fel de informaţiă esactă*, că óre primit'a guvernul o astfel de propunere. Scirea, că consiliul de miniştri ţinut sĕptĕmâna trecută ar fi discutat afacerea păcii, *e nebasată*.

Din *Bruxella* se vestesce, că *Krüger* şi *Salisbury* n'au schimbat depeşii asupra păcii, însĕ e mai pe sus de orĭ-ce îndoială, că a treia putere a încercat sĕ intervină la Londra.

Roberts aprópe de Bloemfontein.

„Daily News" primesce din *Aasvogelkop* scirea, că *Roberts* contină cu trupele sale marşul spre ost şi a ajuns la 11 l. c. în Aasvogelkop. Pe drum nu s'a întâlnit cu Burĭ. Trupele englese s'au apropiat la 25 milurĭ de Bloemfontein.

Rusia şi rĕsboiul.

Din Londra se telegrafézĕ, că guvernul engles şi-a esprimat către o putere strĕină dorinţa, de a-şĭ rechema pe ataşatul sĕu dela marină, deórece respectivul ataşat s'a amestecat în cestiunile interne ale marinei englese. In legătură cu acésta se observă, că la recepţiunea dela principele de Walles de alaltăerĭ, numai *ataşatul rusesc* a absentat.

De aicĭ se presupune, că Rusia este acea putere către care Anglia s'a adresat sĕ-şĭ recheme ataşatul.

SCIRILE DILEI.

— 1 (14) Martie.

„Săscana", institut de economii şi credit în Sasca montană, a hotărît în adunarea generală dela 11 Febr. a. c. sĕ urce capitalul sĕu social dela 50.000 coróne la 120.000. Pentru scopul acesta a publicat prospect de subscriere la 700 acţii nouĕ à 100 coróne, ca emisiunea a doua de acţiunĭ. Avênd în vedere, că institutul dispune adĭ de-un fond de reservă de 12.700 cor. şi un fond de garanţă de 4000 cor., acţionarii vechĭ vor primi pentru egalisarea pretensiunei lor la fondul de reservă tot după 3 acţii una gratuită, eventual li-se va socoti de fiă-care acţiă vechiă 33 cor. 40 fil., ér restul de 533 acţii se va vinde tot cu preţul nominal de câte 100 cor. Fiă-care subscriitor are sĕ solvéscă la subscriere 10 cor. din valórea nominală şi 4 cor. spese de emisiune; la 15 dile după adunarea generală va plăti rata a doua de 10 cor., la 2 lunĭ mai târdiu alte 10 cor. şi apoi la prima fiă-cărei lunĭ câte 4 cor. Terminul de încheiare a subscrierilor e 25 Aprilie. O listă pentru subscrierĭ se află depusă şi la administraţia diarului nostru.

Numire. Precum ni-se comunică, I. P. S. S. Episcopul de Oradea-mare *Michail Pavel* a numit de notar districtual al tractului protopopesc de Carei (comitatul Sătmar) pe activul şi harnicul paroch de Sân-Miclăuş, d-l *Vasile Leşianu*, asesor consistorial şi fost profesor p. o. la gimnasiul superior de Beiuş. Instalarea-'i solemnă s'a făcut în 6 l. c. prin archi-diaconul de Sătmar şi protopopul districtual Dr. Felician *Bran*, fiind de faţă d-l Valerie Chiş Roşcanu paroch în Istrău şi toţĭ poporenii din Sân-Miclăuş, carĭ cu vii aclamaţiunĭ au felicitat pe parochul lor iubit din acest incident îmbucurător. La mulţĭ anĭ!

Representaţiune de artiştĭ românĭ. Trupa asociată română din Bucurescĭ, despre care am făcut amintire erĭ, va da sub direcţiunea d-nei Fany *Ionescu*, — după cum ni-se comunică, nu Vinerĭ, ci *Sâmbătă, în 4 (17) Martie* şi eventual şi *Duminecă* — representaţiunĭ de varietăţĭ cu program ales şi bogat, pe care-l vom publica mâne. Trupa română, nefiind liberă sala Redutei, va juca în sala otelului „Orient" (Nr. 1), pe basa concesiunei, ce a primit'o dela ministeriul de interne din Budapesta pentru timpul de o lună, de a da variate producţiunĭ împreunate cu cântărĭ, canţonete comice etc. Sperăm, că publicul român va sprijini prin numĕrósă participare la aceste representaţiunĭ pe artiştii românĭ.

O cétă de Burĭ în Oradea-mare. Alaltăerĭ au sosit în gara din Oradea-mare o cétă de *15 Burĭ*. Statura lor puternică şi feţele lor brune au făcut o deosebită impresiă asupra celor ce i au vĕdut. Purtau surtucurĭ scurte şi abia încheiate, ér pe cap pălării cu marginĭ late. Poliţia li-a vĕdut paşapórtele şi le-au aflat în regulă. Ei spuneau, că şi-au părăsit ţéra şi că merg la Bucurescĭ, de unde vor călĕtori în *Rusia*, unde se vor stabili.

Un detectiv ungur deţinut. Sunt aprópe trei lunĭ, de când unul dintre detectivii ungurĭ din Budapesta a dispărut, după-ce sĕvîrşise o mare defraudare (vre-o 12,000 fl.). Numele acestui „om secret al legii" e *Fekete* Jozsef, cunoscea limbile orientale şi în urma acésta poliţia de stat din Budapesta îi lua folosul. După-ce a pus mâna pe banĭ, a luat frundă

---

ofiţer Itanislau Karker, carĭ, conform îndrumărilor, rĕmase la óstea lui Şerban până după bătălia dela Braşov.

Şerban recunoscĕtor pentru ajutorul primit la timpul sĕu dela Rudolf, face preparative marĭ. Óstea, ce o avea la mână, era de vre-o 2000, pe carĭ îi trimite ca avangardă sub comanda generalului sĕu George Raţ*) prin pasul Timişuluĭ în ţéra Bârsei, pentru de a-şĭ asigura înainte trecerea în Ardeal cu grosul armatei.

Moise era la Mediaş, când veni veste despre intrarea lui Raţ în ţéra Bârsei. Numai decât el şi trimite pe doi nemeşĭ sĕcui, pe George Makó şi Mihail Imécs cu 3000 de călăreţĭ, şi pe şefii tătăreştĭ Kazi, Ak Mirza şi Balad Sultan cu cetele lor, ca sĕ întêmpine pe Raţ şi sĕ-l scótă din ţéră. Aceştia nu putură trece pe la Sighişóra, căcĭ acéstă cetate era în mânile imperialilor, o apucară decĭ peste pădurĭ şi eşiră la Feldióra în ţéra Bârsei.

Intr'aceea Raţ, la suita căruia se alăturase şi ofiţerul împĕrătesc Karker împreună cu comisarul Radibrad, înaintase în ţéra Bârsei până la Feldióra, unde se aşédă în castru.

Din banii cu carĭ provĕduse împĕratul pe solii sĕi, aceştia cumpĕră dela Braşov arme şi alte trebuinţe de rĕsboiŭ pentru óstea lui Raţ.

Sĕcuii din Treiscaune, carĭ deja mai nainte fură provocaţĭ la arme pentru causa împĕratului, vin şi se alătură la oştirea lui Raţ în tabĕra dela Feldióra, până când pe comisarii impuşĭ de Moise îi prind şi îi trimit la Sighişóra, unde căpitanul împĕrătesc Ioan Coppa îi decapitéză.

Inaintea Feldiórei se ciocnesc oştile lui Raţ cu ale lui Mako în diua de 10 Iulie.

După o luptă înverşunată, susţinută din partea lui Raţ în contra majorităţii numerice, cu multă bravură, succesul fù strălucit. Mako bătut se retrage pe valea Oltului în jos, ér lui Moise îi trimite douĕ steagurĭ luate dela Românĭ şi doi Sêrbĭ prinşĭ, drept trofee şi îl rógă sĕ-i trimită ajutor.

Intr'aceea Moise, împreună cu paşa Bectas, hotăresce de a începe negociărĭ cu Şerban, cu scop de a-l reţine în ţéra sa până îl va ataca Movilă, ca astfel sĕ scape mai uşor de dênsul. In acéstă misiune trimite pe Ladislau Szalánczi ca sol prin Haţeg la domnul Şerban în Ţéra românéscă. Acest sol al lui Moise este primit de Şerban înaintea divanului şi rĕspunsul, care nu putea sĕ fiă decât fórte scurt, îl trimite lui Moise prin doi solĭ, anume un Emanuel Sultzer, mare comis, şi un Zlata, mare armaş.

Moise reţine pe Sultzer, ér pe Zlata îl trimite îndĕrĕt împreună cu sus numitul Szalanczi şi un Stefan Kastroczi, ca sĕ céră dela Şerban un document în scris, prin care acesta sĕ se deoblige prin jurămênt a-i fi lui cu credinţă în tot decursul negocierilor şi a-şĭ retrage imediat trupele sale din ţéra Bârsei, ér spre asigurare sĕ-i trimită 3 boerĭ de frunte ca ostaticĭ. Continuarea negociărilor o doria Moise din Braşov, ca sĕ fie mai aprópe!

Şerban strĕvede cursa grosolană şi nu mai dă nicĭ un rĕspuns, ci fiind aprópe gata cu preparativele, se gătesce de plecare spre Ardeal.

(Va urma).

---

*) Acest energic şi talentat general a fost crescut la curtea voevodilor ardelenĭ. Sub Andrei Batori înaintă la rangul de general, ér după bătălia dela Şimleu păşí în soldul lui Mihaiŭ Vitézul.

'n buză şi s'a cam mai dus spre Orient. Acum se vestesce, că a fost prins în Bucurescĭ, după-ce umblase prin Serbia, Bulgaria şi traversase întrégă România. S'a pornit procedura de estradare contra lui şi Fekete „detectivul“ va fi adus la Budapesta, ca sĕ stea în faţa legii.

Representaţiune de diletanţĭ. Comitetul Reuniunei militare scienţifice şi de casină din loc ne comunică următórele: Pentru a satisface dorinţei esprimate din mai multe părţĭ, ca sĕ se repeteze serata de teatru de diletanţĭ dela 5 şi 6 Martie a. c. toţĭ, carĭ şi-au dat concursul lor, au declarat a fi gata de a arangia, sub conducerea Reuniunei scienţifice militare şi de casină, încă o representaţiă în favorul „Crucei roşii“. Acésta se va da Duminecă în 18 Martie la 5 óre d. a. după următorul program: 1) Ouvertură la opera „Hänsel und Gretel“, operă de Engelbert Humperdinck; 2) „Der Küchendragoner“, comediă într'un act de A. Kellner; 3) Balet de copii; 4) „Zehn Mädchen und kein Mann“, operată comică într'un act de Suppé. Vênḑarea biletelor pentru acéstă representaţiă începe de aḑĭ, Miercurĭ în 14, la cassieria teatrului. Spre a evita orĭ-ce conturbare a producţiunei, se permite intrarea în sală numai înainte de începerea representaţiei, séu în timpul pauselor dintre diferitele numere.

Arendarea pescuitului. Oficiul forestier orăşenesc dă în arendă pe cale de oferte dreptul de pescuit al oraşului Braşov pe hotarul Crisbavului (cu escepţiunea lacurilor de pesce). Pertractarea ofertelor se va ţiné Vinerĭ în 23 Martie st. n. la 10 óre a. m., în cancelaria oficiului forestieral. Tot acolo se pot vedé şi condiţiile.

Fuga ficei Sultanului. Se vestesce din Constantinopol, că *Hodidzse*, fiica Sultanului, a fugit dimpreună cu vestita poetă turcéscă Hanum *Nigjar* şi cu sora beyului Hamed Riza. Tóte trei erau membre ale reuniunei tinerilor turcĭ „*Vatan*“. Scirea despre fuga acésta l'a supĕrat fórte mult pe Sultanul.

O operaţiă rară. In spitalul „*Misericordia*“ din Rio de Janeiro s'a făcut ḑilele trecute o operaţiă rară la două *gemene* concrescute. Copilele se numesc una Maria, alta Rosalinda. Dr. Alvaro *Ramos* şi-a propus sĕ le despartă prin o operaţiune, care nu i-a succes deplin. Mai întâiŭ le-a visitat cu raḑele Röntgen, apoi pe una din ele a tratat'o cu bizmut. Prin bizmut nu pĕtrund raḑele Röntgen, şi la a doua visitare doctorul constată, că cele două organisme nu atêrnă unele de altele în mod neseparabil. Se temea însĕ, că ficaţii gemenelor sunt în legătură, séu fórte apropiaţĭ. De aceea d-rul Ramos a aranjat operaţia aşa, ca s'o pótă sista în tot momentul, décă s'ar fi dovedit periculósă. Scopul D-rului a fost sĕ taie complet partea, care lega pe gemene. Operaţia şi-a făcut'o cu ajutorul a patru medicĭ, dintre carĭ doi adurmiau pe gemene cu cloroform. La început Dr. Ramos făcu din jos în sus o tăietură lungă de 6 cm. şi n'a aflat sub piele fibre, a căror tăiere sĕ producă pericul. A tăiat aşa dér mai adênc şi atuncĭ a visitat ficatul. El continuă tăiătura, dér de-odată vĕḑu, că ficatul gemenelor e concrescut într'un loc şi că e comun; trebuia sĕ facă o tăiătură lungă de 10 cm., ca sĕ-l despartă, — ceea ce ar fi fost împreunat cu o emoragiă mare, care ar fi pricinuit mórtea. Sistă dér operaţia şi legă bine rana comună. Doctorul n'a renunţat cu tóte acestea la planul de a face a doua operaţiă.

Constituirea Românilor gr. or. din Budapesta în parochiă independentă.

Budapesta, 12 Martie 1900.

Aţĭ înregistrat la timpul sĕu, că Românilor gr. or. din Budapesta şi jur li-s'a conces a-se constitui în comună bisericéscă de sine stătătóre. Acum viu sĕ împărtăşesc Onor. cetitorĭ ai „Gazetei Trans.“, că erĭ în 11 Martie n. comuna s'a constituit după tóte regulele şi avem deja paroch ales, comitet parochial şi epitropiă. Adunarea a fost imposantă şi hotărîrile luate au fost de tótă lauda. Despre decursul acestei adunărĭ îmĭ iau permisiunea a raporta următórele:

Adunarea a fost convocată de Ilus. Sa D-l Iosif Gall în sala hotelului „Angol Kiralyne“, au participat aprópe toţĭ Românii gr. or. din Budapesta şi jur. Preşedinte ad hoc al adunărei a fost aclamat d-l Iosif Gall, care în cuvêntul de deschidere vorbesce fórte frumos despre sentimentele religióse morale şi însemnătatea lor, arată apoi rolul bisericei pentru conservarea şi întărirea acestora şi în fine necesitatea absolută a unei bisericĭ române în Budapesta, „*în care cuvêntul lui Dumneḑeu sĕ ni-se propovĕduéscă în limba nóstră*“. Se pune în circulaţiă o listă pentru subscrierea celor presenţĭ, ca astfel sĕ se scie cine a format basa acestei bisericĭ. Preşedintele face după acésta istoricul despărţirei Românilor de biserica greco-valahă de aicĭ, ér la propunerea D-Sale se ia hotărîrea, că Românii din Budapesta şi jur sĕ constituesc într'o comună bisericéscă matră, *reservându-şĭ drepturile faţă de biserica greco-valahă.* Inainte de-a se trece la desbaterile speciale, se lanséza 2 liste de subscriere: una pentru contribuirĭ anuale, şi alta pentru înḑestrarea capelei. Pe cea dintâiŭ s'a subscris suma de *fl. 715,* ér pe a 2-a *fl. 640.* D-l preşedinte constată, că deocamdată acéstă sumă este de ajuns pentru acoperirea speselor, cu atât mai vêrtos, cu cât mai sunt o mulţime de Românĭ, carĭ vor subscrie lista.

Se purcede la alegerea de paroch. Intre aclamările generale se alege d-l G. *Bogoevicĭ,* secretarul fundaţiunei Gozsdu. Nou alesul mulţumesce lui Dumneḑeu şi adunărei pentru încrederea pusă în dênsul. Aclamările fură şi mai furtunóse, când d-l preşedinte aduse la cunoscinţa adunărei, că alesul paroch se mulţămesce cu léfa anuală de fl. 300.

Alegerea comitetului şi a epitropilor a decurs în cea mai esemplară ordine. In comitet s'au ales: Emil Babeşiu, I. Canidachi, Dr. Cupşa, Dr. Dumitrean, Dr. Iuliu Puşcariu, G. Raţiu, Silviu Suciu, Dr. Iosif Gall, G. Serb şi I. Teodorescu; ér ca epitropĭ: Redulescu şi Liuba.

Se trimite telegramă de felicitare Metropolitului şi episcopilor.

D-l Dr. E. Cristea, secretar archiepiscopesc, care din întêmplare se afla în Budapesta, în cuvinte alese şi frumóse felicită adunarea pentru succesul avut, uréză noului paroch şi comitetului activitate rodnică şi bogată. In fine în numele tinerimei vorbesce d-l Ioan *Lăpĕdat.* A vorbit cu mult succes, promiţĕnd în numele tinerimei, că acésta va sci sĕ-şĭ facă datoria cu scumpătate de câte-orĭ va cere lipsa. De pe feţele fiă-căruia se putea ceti mulţămirea şi bucuria, ce-o simţia la auḑul acestor cuvinte.

Astfel basele bisericei sunt puse; de aḑĭ înainte, ca sĕ avem un loc de rugăciune, nu vom cerşi mila nimĕnuia, de aḑĭ înainte vom avé locaşul nostru, unde vom auḑi rugăciunile către Dumneḑeu în dulcea nóstră limbă.

Arcturus.

Biserica catedrală din Sibiiu.

Scim, că în urma concursului publicat, au intrat la Consistoriul archidiecesan 31 planurĭ împreună cu preliminariile de spese, ér ca esperţĭ pentru esaminarea acestora Consistoriul a numit pe inginerii Ignatiu Alpar din Budapesta, Zoe I. Puşcariu din Bucurescĭ şi Dominic Varró din Sibiiu. „Telegraful Rom.“ spune, că aceştia s'au întrunit în 8 Martie n. la Sibiiu şi după o esaminare amĕnunţită de 4 ḑile, au presentat raportul lor anchetei consistoriale, compusă din 7 membri. Ancheta împreună cu esperţii au format juriul pentru conferirea premiilor. Acest juriu a constatat, că dintre 31 planurĭ, 23 sunt mai puţin succese, 5 sunt binişor reuşite, ba unele din ele ar puté fi acceptate la esecutare din mai multe puncte de vedere. Acestea 5 au fost distinse cu „menţiune laudabilă“.

Cele mai neesceptionabile şi carĭ întrunesc tóte condiţiunile concursului — ḑice „T. R.“ — au fost planurile înaintate sub motto: Constantin şi Elena, Cathedrale, şi Cruce négră în câmp alb cu verigă roşie, şi cu deosebire planul Constantin şi Elena este o grupare fórte norocósă a tuturor motivelor architectonice, fiind în miniatură o prea fidelă copiă a bisericei Sf. Sofii din Constantinopol. Acestora li-s'au decernut în unanimitate premiile de câte 2000 cor., 1500 cor., 1000 cor.

Deschiḑênd plicurile, premiul I pentru planul Constantin şi Elena s'a decernut architecţilor din Budapesta Iosif Kromer şi Virgil Nagy; premiul II pentru planul Cathedrale architectului Alexandru v. Aigner, şi premiul III Cruce négră în câmp alb cu verigă roşie lui Iuliu Berczik. Cele cu menţiune de laudă sunt ale architecţilor Schussnig din Sibiiu, Francisc Fischer, Harmincz Milan, Székely Marcel şi Förk Ernö, toţĭ din Budapesta. Tóte planurile nepremiate se restitue, din cele cu menţiune laudabilă probabil, că se va cumpĕra vre-unul, ér cele premiate rĕmân în proprietatea bisericei şi pe basa acestora se va compune planul şi preliminariul definitiv. Cestiunea locului e reservată în competinţa sinodului archidiecesan.

Concertul Raoul Koczalski.

Aséră am asistat la primul concert dat de celebrul pianist *Raoul Koczalski* înaintea unui public numĕros în sala de concerte din loc.

Sunt mai mulţĭ anĭ de când tînĕrul Koczalski s'a mai produs odată înaintea publicului braşovén, ca copil, şi încă de atuncĭ a uimit lumea cu marele sĕu talent musical. Astăḑĭ, când a ajuns etatea de 16 anĭ, prestaţiunile fenomenale ale acestui tînĕr artist i-au căştigat deja un renume europén. In decursul concertului sĕu de aséră ne-am convins, că nimic, dér nimic nu este esagerat în laudele, ce i-se aduc din partea celor mai de frunte criticĭ musicalĭ ai capitalelor continentului nostru. Tehnica estra-ordinară ce-o desfăşură d-l Koczalski şi modul lui de predare distins şi unic în felul sĕu, pe lângă o stăpânire şi întrebuinţare perfectă a forţii intonării, care nuanţéză admirabil dela cele mai puternice până la cele mai fine şi gingaşe acordurĭ, în fine darul deosebit de-a interpreta tóte composiţiunile musicale, redând aşa ḑicênd tótă simţirea şi cugetarea autorilor lor, aşa cum concertistul o pĕtrunde, tóte aceste înalte calităţĭ pun pe *Raoul Koczalski* în şirul celor mai renumiţĭ eroi musicalĭ ai timpului de faţă.

In piesele lui Chopin fineţa predării pĕtrunsă de cele mai adêncĭ sentimente şi duioşia interpretării, ce face sĕ reiésă atât de încântător accentele dulcĭ şi visătóre, îşĭ ajung culmea.

Astfel cele mai grave probleme ale tehnicei musicale le resolvă genialul pianist cu o uşurinţă uimitóre rĕmânênd tot-odată la înălţimea interpretării a clarităţii şi fineţei nuanţărilor.

In eminentele composiţii proprii ale d-lui Koczalski — dintre carĭ a esecutat aséră două: „Gavotte“ (en la mineur) şi „Etude“ (op. 57) — se reflectéză disposiţia sa propriă sufletéscă şi întreg temperamentului sĕu viu şi energic.

Tînĕrul artist a fost întêmpinat de aplausele sgomotóse şi îndelungate ale publicului entusiasmat de jocul lui. Pianul pe care d-l Koczalski îl duce cu sine din oraş în oraş, este din renumita fabrică dela Lipsca a lui Blüthmer, un instrument, ce scóte tonurĭ încântătóre.

Celebrul pianist va da astăḑĭ, Miercurĭ, ultimul sĕu concert aicĭ în Braşov, de unde va pleca la Sibiiu.

In cestiunea ocupării postului de protopop la Belinţ.

Lugoş, 12 Martie n. 1900.

Onorată Redacţiune! Vĕ rog, ca sĕ binevoiţĭ a publica în preţuitul ḑiar, ce redigiaţĭ, următórele observărĭ:

Faţă de cele scrise în „Tribuna Poporului“ în afacerea denumirii de protopop în tractul Belinţ, în calitate de advocat plenipotenţiat mĕ vĕd silit a constata: că tóte cele publicate pân'acum în sus amintita fóiă nu corĕspund adevĕrului, ci sunt numai apucăturĭ tendenţióse, menite a seduce publicul şi a-i atrage atenţiunea dela ilegalităţile comise; mai departe, că în contra denumirei d-lui Gerasim Sêrb de protopop s'au înaintat două recurse de nulitate în terminul legal şi o remonstraţă către măritul sinod episcopesc.

Nu ţin de consult a mĕ ocupa de astădată mai detaiat cu acéstă afacere devenită deja penibilă, deórece — pe terenul legal stând — noi suntem conduşĭ de principiul, că causele supuse deliberării forurilor competente sĕ nu se desbată în publicitate, până când acele forurĭ nu se vor pronunţa definitiv; de acea rog on. public, ca sĕ binevoéscă a aştepta liniştit şi nepreocupat sentinţa ultimului for competent.

Cu stimă:

Dr. Corneliu Jurca,

advocat.

ULTIME SCIRI.

Praga, 13 Martie. Foilor cehice li se comunică din Viena, că ministrul de justiţiă a făcut cunoscut deputatului Sileny, că monarchul a dat amnestiă celor osîndiţĭ cu ocasia turburărilor din Moravia produse în urma retragerei ordonanţelor de limbă.

Londra, 13 Martie. Generalul *French a întrat cu trupele sale în Bloemfontein.* Fratele mai mic al preşedintelui *Steyn* a fost arestat. Legătura căii ferate cu Pretoria, precum şi telegrafiul sunt în mânile Englesilor.

Londra, 13 Martie. Trupele englese au înaintat pe linia Kaalspruit. Tóte diviziile au luat parte la marş.

Londra, 13 Martie. La cererea de pace a preşedinţilor republicelor africane guvernul engles a rĕspuns, că nu póte admite ca Transvaalul şi statul Oranje sĕ-şĭ păstreze independenţa.

DIVERSE.

Distribuirea unei comorĭ. Dĕrîmându-se o casă la Enzersdorf (Austria), proprietatea unui anume George Toifl, eşi din spărtura unui zid o cantitate de monedĭ de aur. Toifl le creḑu, că sunt mărcĭ şi le distribui aprópe pe tóte printre elevii din sat. Profesorul din acel loc, vĕḑênd strălucind în mâna unui băeţaş una din acele monedĭ, o analisă şi véḑu, că era de aur fórte fin. El însciinţă îndată despre acésta pe Toifl şi vĕ puteţĭ închipui desperarea acestuia la gândul, că distribuise comóra lui. El recurse repede la gendarmeriă spre a încerca sĕ şĭ-o pótă recuceri, dér nu reuşi sĕ aibă decât o mică parte, aprópe 150 de bucăţĭ. Sunt monede din anul 1425 cu efigia lui Matei Corvin, apoi altele din 1603 cu efigia archiepiscopului Wolf de-óparte şi Sf. Rupert de alta; altele dela împĕraţii Ferdinand II şi Leopold II. Mai sunt încă câte-va monede turcescĭ, ceea-ce ar face sĕ se presupună, că comóra fusese ascunsă în epoca asediului Vienei de către Turcĭ. Lăsând la o parte valórea istorică a acestor monede, numai aurul lor valoréză 1.500 florinĭ. In urma acestei descoperirĭ, printre locuitorii dela Enzersdorf a început a bântui o adevĕrată sete de aur; proprietarii caselor vechĭ voesc sĕ le dĕrîme, în speranţa de-a descoperi alte comorĭ.

Literatură.

„Moda Ilustrată“. N-rul 9 al acestui ḑiar de modă aduce de astă-dată un supliment gratuit, care represintă un tipar croit de foi moderne, în mărime naturală. Descrierea ilustraţiunilor fórte reuşite, e de tot amĕnunţită şi deslușită.

*

„*Fetele casnice*“, cor pentru trei şi patru vocĭ femeescĭ de Timoteiŭ *Popovicĭ.* Acéstă drăgălaşă composiţiă musicală se află de vênḑare la d-nul autor în Sibiiu (seminarul archiedecesan), cum şi la Tipografia „A. Mureşianu“ în Braşov. Preţul 15 cr. (plus 3 cr. porto).

*

O carte valorósă, scrisă de d-l *Ioan Popea*, profesor la şcólele române din Braşov. Cartea este întitulată: *„Caractere morale,* esemple şi sentinţe culese din istoriile şi literaturile popórelor vechĭ şi moderne“. Acéstă carte, atât prin esteriorul sĕu elegant, cât şi prin cuprinsul sĕu bogat, de aprópe 400 pagine, este o adevĕrată podóbă în literatura nóstră. Vom căuta s'o facem mai de-aprópe cunoscută cetitorilor noştri; de-ocamdată ne mărginim a atrage asupra ei atenţiunea tuturor Românilor iubitorĭ de carte; în ea cetitorul va găsi o comóră nespus de preţiósă de învĕţăturĭ, de mângăierĭ, de însufleţirĭ spre tot ce e moral, nobil şi frumos. Preţul 1 fl. 25 cr. (cu posta 1 fl. 35.) Pentru România 3 Lei, la care este a se adauge şi portul postal. — Se află de vêndare la Tipografia „A. Mureşianu“, la librăria N. I. Ciurcu şi la librăria H. Zeidner în Braşov.

O carte de legĭ. „Amicul Poporului“ îndreptar în cause administrative şi judecătorescĭ *pentru poporul român*“ de *Titu Vuculescu*, pretor în Pecĭca maghiară. Cartea e întocmită la înţelesul ţĕranilor, aşa că din ea orĭ-ce plugar, orĭ-ce măestru, orĭ-ce om, care scie ceti, póte sĕ înţelégă lămurit, ce-i este după lege ertat sĕ facă şi ce nu; cum are sĕ-şĭ câştige anumite drepturĭ, la cine sĕ se îndrepte cu plângerea orĭ cu rugarea. Costă 50 cr. (cu posta 55.)

A eşit de sub tipar ***Al doilea capitol din contabilitatea duplă,*** de *I. C. Panţu.* Acéstă nouă broşură conţine: *afacerile de credit cambial şi afacerile de bancă.*

La creditul cambial s'a întrodus o afacere de patru lunĭ, trecută în registrele principale şi auxiliare după metodul usitat la noi, precum şi după metodul numit frances, întocmai aşa, după cum se întrebuinţéză în practică, arătându-se încheerile lunare şi încheerea anuală.

La afacerile de bancă, după o împărţélă sistematică a afacerilor, s'a esplicat scontul de cambii şi reescontul, afacerĭ cu monete, avansurĭ pe efecte publice (lombard); împrumuturĭ pe alte gagiurĭ (marfă etc.) şi depunerile spre fructificare. Esplicările s'au făcut la singuratice casurĭ şi apoi s'au combinat la micĭ afacerĭ, carĭ duréză trei şi şése lunĭ, arătându-se încheerea într'un Maestru tabelar şi la urmă arătându-se trecerile, aşa după cum se întêmplă în practică, în registre principale şi auxiliare.

Preţul este 2 corone + 10 banĭ porto. De vêndare în Braşov: la Tipografia „A. Mureşianu“ şi la Librăria N. Ciurcu. In Sibiiu: la Librăria archidiecesană. — Atragem atenţiunea publicului nostru, îndeosebĭ a celor ce se ocupă cu afacerĭ comerciale, precum şi a membrilor din direcţiunile băncilor nóstre şi a funcţionarilor acestora, asupra acestei lucrărĭ de neapĕrată trebuinţă.

Proprietar: ***Dr. Aurel Mureşianu.***
Redactor responsabil: ***Gregoriu Maior.***

Cursul la bursa din Viena.

Din 13 Martie 1900.

Renta ung. de aur 4%.	97.15
Renta de corone ung. 4%. . . .	93.65
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½% .	100.50
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½% .	100.60
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	99.40
Bonurĭ rurale ungare 4%	92.65
Bonurĭ rurale croate-slavone . . .	93.50
Impr. ung. cu premii	169.—
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin .	141.35
Renta de argint austr.	99.30
Renta de hârtie austr.	99.15
Renta de aur austr.	98.35
Losurĭ din 1860.	136.50
Acţii de-ale Băncei austro-ungară .	128.25
Acţii de-ale Băncei ung. de credit .	187.25
Acţii de-ale Băncei austr. de credit .	235.40
Napoleondorĭ	19.29
Mărcĭ imperiale germane	118.50
London vista	242.90
Paris vista	96.35
Rente de corone austr. 4% . . .	99.45
Note italiene.	90.15

Cursul pieţei Braşov.

Din 14 Martie 1900.

Bancnota rom.	Cump.	18.88	Vênd.	18.96
Argint român.	Cump.	18.40	Vênd.	18.50
Napoleond'orĭ.	Cump.	19.20	Vênd.	19.30
Galbenĭ	Cump.	11.30	Vênd.	11.40
Ruble Rusescĭ	Cump.	127.—	Vênd.	128.—
Mărcĭ germane	Cump.	58.50	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	10.75	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.—	Vênd.	101.—

Nr. **3684**—1900.

PUBLICAŢIUNE

referitóre la evaluarea şi prescrierea chiriei de apă pro 1900.

Conspectul evaluărei chiriei de apă pro 1900 se află din 10 până inclusive 24 Martie a. c. în decursul órelor de oficiu înainte de prânz dela 8—12 óre la oficiul orăşenesc de dare spre examinare.

Eventualele reclamaţiunĭ în contra evaluărei au de a se aşterne la subscrisul magistrat în scris şi libere de timbru în decurs de 8 ḑile i. e. până în 1 Aprilie a. c. Reclamaţiunile mai târḑiu aşternute se resping.

Braşov, 7 Martie 1900.

890.1—2. *Magistratul orăşenesc.*

Nr. 1736—1900.

Escriere de oferte.

Representanţa orăşenéscă a decis, ca **móra de măcinat** în Scheiu Nr. 679 (podu Creţului Nr. 103) sĕ se caseze ca móră şi după împrejurărĭ sĕ se închirieze pe mai mulţĭ anĭ pentru scopurĭ de întreprinderĭ de meserii.

Reflectanţii au de a-şĭ aşterne ofertele, în carĭ sunt de a se aminti specificat şi condiţiunile, până la finea lui Mai a. c. subscrisului magistrat.

Braşov, 2 Martie 1900.

Nr. 890.1—3 *Magistratul orăşenesc.*

Nr. **2551**—1900.

PUBLICAŢIUNE.

Joi în 29 Martie 1900 înainte de prânz la 9 óre **se vor vinde pe cale orală** şi scripturistică la oficiul orăşenesc economic realităţile şi pămênturile oraşului Braşov, aflătóre în locul de scaldă **Zizin.**

La vêndare vine aşa numita curie, hanul „Concordia“, scalda de apă curgĕtóre, scalda de putină, promenada cu parcurile şi cu sala de aşteptare, sala de preumblare, pavilonul de musică, şatra de cofetărie, isvórele „minerale“ aşa numite: fântâna Ferdinand“, „fântâna Ludovic“, scalda „Lobogo“ dinpreună cu isvorul lui „Francisc“, sala de aşteptare, şi pâmêntul, parcul Schwarzenberg, complexele de pădure „szakad bükkös“ şi pădurea Lobogó, livadia lobogó, o grădină lângă parcul Schwarzenberg; mai departe două grădini şi livedĭ la olaltă cu **preţul de strigare 36330 corone 84 banĭ.**

Ofertele au de a se aşterne la oficiul orăşenesc cel mult până la 12 óre la prânz a predḑlei de oferte, observânduse, că ofertele mai târḑiu aşternute nu se iau în consideraţiune.

Condiţiunile de oferte şi acele contractuale se aflu până la ḑiua pertractărei de oferte, la oficiul orăşenesc economic în decursul orelor înainte de prânḑ dela 8 până la 12 óre, spre examinare şi decopiere.

Braşov, în 28 Februar 1900.

890,2-2. *Magistratul orăşenesc.*

Nicu A. Popovicĭ
Doctor în drept,
avocat.
Bucurescĭ, Strada Dionisie 58.
(25—90,818).

Loc de Rendez-vous
a P. T. public din loc şi strein.

Cafenea în Redoute.

De aḑĭ încolo **CAFEA NEAGRĂ se vinde cu 20 filerĭ.**

Diferite gazete interne cum şi din streinătate (în 3 limbĭ).

Biliarde bune.

Tot felul de beuturĭ, mâncărĭ calde şi recĭ.

BERE de STEINBRUCH şi locală.

Vinurĭ escelente.

Bufet în tot timpul.

Jocurĭ de petrecere.

Serviciu cu atenţiune.

Preţurĭ moderate.

Gazete se dau în sub-abonament cu a treia parte din preţ.

Rugându-mĕ de a lua la cunoscinţă despre acésta

sunt cu tótă stima

Friedrich Schmidt,
antreprenor.

Nr. 886,2—3.

Cafenea în Redoute.

BILIARDE BUNE.

ABONAMENTE
LA
„GAZETA TRANSILVANIEI“.

Preţul abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe trei lunĭ	3 fl. —
Pe şese lunĭ	6 fl. —
Pe un an	12 fl. —

Pentru România şi străinătate:

Pe trei lunĭ.	10 fr.
Pe şese lunĭ	20 fr.
Pe un an	40 fr.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă.

Pentru Austro-Ungaria:

Pe an	2 fl. —
Pe şese lunĭ	1 fl. —
Pe trei lunĭ	50 cr.

Pentru România şi străinătate:

Pe an	8 francĭ.
Pe şese lunĭ	4 francĭ.
Pe trei lunĭ	2 francĭ.

Abonamentele se fac mai uşor şi mai repede prin **mandate postale.**

Domnii carĭ se vor abona din nou, sĕ binevoiéscă a srcie adresa lămurit şi a arăta şi posta ultimă.

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei“.

Sosirea şi plecarea trenurilor de stat reg. ung. în Braşov.

Valabil din 1 Octomvre st. n. 1899.

Sosirea trenurilor în Braşov:

Dela Budapesta la Braşov:

I. Trenul de persóne la 8 óre dim.
II. Tr. accel. peste Cluşiu la 2 ó. 9 m. p. m.
III. Trenul mixt la 10 óre 25 min. séra

Dela Bucurescĭ la Braşov:

I. Trenul mixt, care circulă numai Vinerea dela Predeal, la 0 óre — min. dim.
II. Trenul accel. la 2 óre 18 min. p. m.
III. Trenul mixt, la 5 óre 20 min. p. m.
IV. Trenul de pers., la 9 óre 27 min. séra.

Dela Kezdi-Oşorheiu la Braşov:

I. Trenul de persóne la 8 óre 25 m. d., (are legătură în St.-Georgĭ cu Ciuc-Szerda şi Ciuc-Gyimes).
II. Trenul de persóne la 1 óră 51 m. p. m.
III. Trenul mixt, la 6 óre 48 m. séra, (are legătură cu Ciuc-Szereda).

Dela Zĕrnescĭ la Braşov (G. Bartolomeiu).

I. Trenul mixt la 6 óre 22 min. dim.
II. Trenul mixt la 1 óră 13 min. p. m.

Dela Ciuc-Gyimes la Braşov:

I. Trenul de pers. la 8 óre 25 min. dim
II. Trenul de pers. la 1 óră 51 min. p. m.
III. Trenul mixt la 6 óre 48 min. séra.

Plecarea trenurilor din Braşov

Dela Braşov la Budapesta:

I. Trenul mixt la 5 óre 8 min. diminéţa
II. Tr. accel. (peste Cluşiu) la 2 ó. 45 m. p. m.
III. Trenul de pers. la 7 óre 48 min. séra.

Dela Braşov la Bucurescĭ:

I. Trenul de persóne la 3 óre 55 min. d.
II. Trenul mixt la 11 óre a. m.
III. Trenul accelerat (ce vine pe la Oradia Cluşiu) la 2 óre 19 min. p. m.

Dela Braşov la Kezdi-Oşorheiu:

I. Trenul de persóne la 5 óre 19 min dim. (are legătură cu Tuşnad) Ciuc-Szereda. 3 ó. 15 m.
II. Trenul mixt la 8 óre 50 min. a. m.
III. Trenul de pers. la 3 óre 15 m. p. m. are legătură cu linia Tuşnad-Ciuc-Szereda.

Dela Braşov la Zĕrnescĭ (G. Bartolomeiu).

I. Trenul mixt la 9 óre şi 2 min. a. m.
II. Trenul mixt la 3 óre 18 min p. m.

Dela Braşov la Ciuc-Gyimes:

I. Trenul de pers. la 5 óre 19 min. dim.
II. Trenul mixt la 8 óre 50 min. a. m.
III. Trenul de pers. la 3 óre 15 min. p. m.

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.